СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА, ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ ИЛИ ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАЩИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**ЯЦветанов**	**Съществени проблеми в закона** Има съществена грешка в наименованието на закона. Сегашното наименование подвежда. Законът не пази всички граждани, както е формулирано неговото наименование, а защитава само определен кръг от лица, което е много съществена разлика. Законът не защитава всички граждани, подаващи сигнали. В чл.1, ал.1 на закона е записано, че „С този закон се уреждат условията, редът и мерките за защита на лицата в публичния и в частния сектор….”. Няма и една буква за лицата, подаващи сигнали, извън тези два сектора. А това са всички граждани. Този факт се потвърждава още веднъж от чл.2 : „Законът има за цел да осигури защитата на лицата в публичния и в частния сектор, които подават сигнали…”. Отново се доказва, че законът не пази гражданите. Следователно сегашното наименование на закона „ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА, ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ ИЛИ ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАЩИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ” е невярно. То има за цел да въведе в заблуда обществото и европейските институции. То трябва да се допълни, като се конкретизира точно за кои лица е създаден закона. Правилното наименование на закона е: „ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА В ПУБЛИЧНИЯ И В ЧАСТНИЯ СЕКТОР, ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ ИЛИ ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАЩИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ”. Също толкова абсурден е факта, че лица, получили информация по ЗДОИ, също не са включени в закона. Държавата не иска гражданите да разкриват престъпления, получавайки информация по ЗДОИ. Затова и тези лица са изключени умишлено от закона и не им се предоставя закрила. Това е видно от чл.3, ал.1.т.5 и от чл.5. За да си гарантира мафията, че ще може да преследва гражданите безнаказано, в чл.6 се въвежда и ограничение, към кого следва да се подават сигналите. В чл.6 ал.1, т.2 е записано, че се защитават само лицата, подаващи сигнали по редът на този закон. Това означава, че ако едно лице подаде сигнал директно в прокуратурата или в общината или в някое министерство или ведомство и т.н. законът не го пази. Това е абсурдно! Законът напълно умишлено не включва опазването всички лица, подаващи сигнали. Затова са въведени и множество	1. Не се приема.	1. Не съдържа конкретни предложения.

		ограничения в него. Да не би случайно през цедката да мине и някой гражданин, подал сигнал в прокуратурата или в общината, че министъра или кмета краде. Като заключение Законът напълно умишлено има грешно заглавие, което въвежда в заблуда обществото. Законът не пази гражданите. В законът са въведени множество ограничения, на които трябва да отговаря едно лице, за да бъде защитено от него. А това е второ доказателство, че законът е една имитация на закрила. Както винаги, калинките на ПП ГЕРБ и ДПС в администрацията са си написали домашното и са направили закона така, че той да не работи реално. Законът се променя не защото не работи, а за да вземем едни пари. Мотивът за промяната не е защитата на гражданите, а парите по ПВУ.		
2.	**ЯЦветанов**	**Наличие на дискриминация в закона и блокиране на сигналите** В закона са въведени множество изисквания, които следва да изпълни един подател на сигнал за корупция (например) за да получи закрила. А това означава, че всеки който подава сигнал по друг ред, а не този описан в закона, не получава каквато и да е била закрила. Налице е ярко доказателство за дискриминация - едни податели на сигнали получават защита, а други - не. Как е възможно това? Всеки подател на сигнал, независимо по какъв начин се е сдобил с информацията и по какъв начин е сезирал даден орган, следва да получи закрила. Мафията си е написала домашното. Законът не работи. Законът е написан така, че да блокира подаването на сигнали. Ако информацията не е получена по точно определен начин или не е подадена по точно определен начин от лицето, подаващо информация или не е в точно определени взаимоотношения с някого, не получава защита. Всички податели на сигнали трябва да бъдат уязвими, за да не си и помислят да изкарват наяве страшната корупция, кражби, злоупотреби и беззаконие, царящи в България. За кого е написан закона – за Борисов, за Пеевски или за двамата?	2. Не се приема.	2. Не съдържа конкретни предложения.
3.	**Aziti**	**Удължаване на срока за обществено обсъждане** Защо сте дали минималния срок за обществено обсъждане от 14 дни?! Моля да увеличите срока миниум на един месец до 11.12.2024, а ако е възможно дори и за по-дълго!	3. Не се приема	3. Законът за нормативните актове (ЗНА) предоставя възможност в чл. 26, ал.4, изр. последно, при изключителни случаи и изрично посочване на причините в мотивите, съответно в доклада,

				съставителят на проекта може да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни. В проекта на доклад и мотивите по-краткият срок в случая е обоснован от обстоятелството, че е необходимо да се предприемат спешни мерки от страна на Република България за изпълнение на задълженията, които произтичат от правото на ЕС и от ангажиментите по Националния план за възстановяване и устойчивост(НПВУ). Европейската комисия (ЕК) е приела предварителна оценка на искането на България за второто плащане по НПВУ, подадено на 7 октомври 2023 г. С писмо от месец ноември 2024г. ЕК е констатирала, че на този етап осем ключови етапа и една цел не са изпълнени задоволително, като една от тях е борбата с корупцията, в т.ч. и ЗЗЛПСПОИН, като е дала допълнително време за предприемане на действия за коригиране на незадоволителните резултати. В случай на неизпълнение на ключови етапи и цели ЕК може да предложи частично или

				пълно спиране на плащания. В допълнение, обръщаме внимание, че законопроектът се публикува за обществени консултации вече втори път.
4.	**Aziti**	**Ролята на държавата и държавната администрация** Преди да се обсъжда такъв закон, може би трябва да се помисли за защитаТА на лицата от държавната и общинската администрация, които подпомагат и активно участват в създаването на или предпоставки за нарушения. Сега те се „крият“ зад шефове на дирекции и се „измъкват“ с твърдения, че изпълняват чужди заповеди и държавни политики. Моля всеки един сигнал да се съпътства с проверка за ролята и съучастието на държавата и държавните служители в целия процес. Държавата да поеме своята отговорност за създаването на среда и подстрекаването за извършване на нарушения.	4. Не се приема.	4. Защита по този закон се предоставя и на лицата от държавната и общинска администрация.
5.	**Висш адвокатски съвет**	**I. Общо представяне на предложените изменения и допълнения, съдържими в Законопроекта за изменение и допълнение на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения.** **1.** С предложения законопроект се цели пълното транспониране на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (Директива 2019/1937). Съгласно мотивите към предложения ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН) измененията са наложителни най-вече с оглед съобразяване констатациите на Европейската комисия (ЕК) относно несъответствия между Директива (ЕС) 2019/1937 и националната уредба, чрез която последната е транспонирана у нас. В тази връзка се предлагат редица промени, включително ограничаване обхвата на изключението на чл. 4, т. 3 от закона и прилагането му само относно поверителността на разговорите на кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти. За сметка на това законопроектът разширява защитата, която сега действащият ЗЗЛПСПОИН предоставя не само по отношение на работници и служители, но още и в полза на доставчици на услуги. Други значими изменения, които се предлагат, са тези, касаещи премахване на сроковете по чл. 9 от закона за образуване на проверка, а така и за изменение на чл. 14, ал. 5 чрез диференциране на дружествата, които могат да се ползват от възможността за създаване на споделен вътрешен канал от икономическа		

		група, като се предвижда подобна опция да не съществува по отношение на големите дружества. На следващо място чрез изменение на чл. 15, ал. 3 от закона се предлага в случай на устно докладване по телефона и чрез физически срещи да бъде регламентирана възможността за записване на разговорите. В тази връзка и с оглед прецизиране правилата на действащото законодателство с предписанията на Директивата се предлага в член 23, ал. 1, т. 1 да бъде посочено задължението за потвърждаване на получаването на сигнала незабавно и във всички случаи в рамките на седем дни от получаването му, а член 23, ал. 1, т. 3 следва да включва задължението за предаване на информацията „своевременно". По същите причини се предвижда и коригиране на правилото на чл. 40, ал. 2, което в сегашната си редакция води до двусмисления извод, че ако ответното действие е предприето като отмъщение за докладване, то ще има правно основание (което означава, че ще бъде законно предприетите ответни действия са „правно основание“, което очевидно не е така. С предложените изменения на чл. 42 ЗЗЛПСПОИН разумно се предвижда освен глоба, още и имуществена санкция за случаите, в които задължения субект по чл. 12, ал. 1 е юридическо лице или едноличен търговец и в законоустановения срок не предприеме необходимите последващи действия по чл. 17, ал. 1 от закона. **2. Прави впечатление, че на основание чл. 26, ал. 4, изречение последно от Закона за нормативните актове, срокът за предложения и становища по проекта, публикуван за обществени консултации е 14 дни. По-краткият срок в случая е обоснован от обстоятелството, че е необходимо да се предприемат спешни мерки от страна на Република България за изпълнение на задълженията, които произтичат от правото на ЕС и от ангажиментите по Националния план за възстановяване и устойчивост. От така изложените мотиви обаче не може да бъде направен извод, че става дума за изключителен случай, който да налага подобно скъсяване на срока за обществено обсъждане на нормативния акт.** В тази връзка следва да се посочи, че трайна и непротиворечива е съдебната практика, че целта на разпоредбата на чл. 26 ЗНА е да се даде възможност на заинтересованите лица да упражнят правото си на участие в производството по подготовка на актове, засягащи техни законни интереси. Публикуването, разгласяването на проекта и мотивите към него е начинът, по който принципите на обоснованост, откритост и съгласуваност, заложени в чл. 26, ал. 1 ЗНА, намират част от своето проявление спрямо засегнатите лица. За тяхното спазване следи на първо място органът, в чиито правомощия е да приеме съответния проект. С публикуването на проекта на Портала за обществени консултации се открива възможността на заинтересованите лица да представят становище по него. **Текстът на чл. 26, ал. 4 ЗНА изисква срокът за**	2. Не се приема.	2. Както правилно е отбелязано, Законът за нормативните актове предоставя възможност в чл. 26, ал. 4, изр. последно, при изключителни случаи и изрично посочване на причините в мотивите, съответно в доклада, съставителят на проекта може да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни. В проекта на доклад и мотивите по-краткият срок в случая е обоснован от обстоятелството, че е необходимо да се предприемат спешни мерки от страна на Република България за изпълнение на

		предложения и становища по проектите, публикувани за обществени консултации, да не е по-кратък от 30 дни, като законодателят е допуснал съставителят на проекта да определи и друг срок, но не по-кратък от 14 дни, но това е допустимо само в изключителни случаи, какъвто настоящият не е видно от изложените в законопроекта причини, наложили скъсяване на срока за обществено обсъждане. Това е така, защото с бланкетното посочване на необходимостта да бъдат изпълнени задълженията, които произтичат от правото на ЕС и от ангажиментите по Националния план за възстановяване и устойчивост, не е удовлетворено изискването да бъдат посочени и аргументирани убедителни причини от изключителен характер, които да обуславят необходимостта от определянето на по-краткия срок. Нещо повече, доколкото предложеният законопроект е поне трети пореден, с който се прави опит да бъдат преодолени слабостите и грешките при транспониране на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (Директива 2019/1937) в националния ни правопорядък, то едва ли може да бъде открита някаква изключителност от спешен порядък, която да налага прилагане изключението на чл. 26, ал. 4 ЗНА. **II. Становище по конкретните предложения в проекта за ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и изменението, които касаят адвокатурата** **1. По §1 от ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и изменението на чл. 4, т. 3.** В сега действащата редакция на чл. 4 са регламентирани изключенията от приложното поле на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или		задълженията, които произтичат от правото на ЕС и от ангажиментите по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Европейската комисия (ЕК) е приела предварителна оценка на искането на България за второто плащане по НПВУ, подадено на 7 октомври 2023 г. С писмо от месец ноември 2024г. ЕК е констатирала, че на този етап осем ключови етапа и една цел не са изпълнени задоволително, като една от тях е борбата с корупцията, в т.ч. и ЗЗЛПСПОИН, като е дала допълнително време за предприемане на действия за коригиране на незадоволителните резултати. В случай на неизпълнение на ключови етапи и цели ЕК може да предложи частично или пълно спиране на плащания.

		публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН), като в т. 3 изрично се дерогира приложението на нормативния акт по отношение на сигнали за нарушения, които са станали известни на лица, упражняващи правна професия и за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна. С предложения законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения се предвижда чл. 4, т. 3 да се измени така: ***„т. 3. информацията за които е защитена от поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти“. По този начин текстът на чл. 4, т. 3 ЗЗЛПСПОИН би гласял следното : „Този закон не се прилага за сигнали за нарушения, информацията за които е защитена от поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти“.*** **1.** На първо място, подобна текстова формулировка повдига сериозни колебания относно своето съответствие с изискванията на чл. 9, ал. 1 ЗНА, а именно разпоредбите на нормативните актове да са формулирани на общоупотребимия български език, кратко, точно и ясно. Затова и в този му вид текстът не може и не би следвало да бъде приет, тъй като езиковото му структуриране не позволява от същия да бъде изведено някакво смислено правило, което да е годно да регулира обществените отношения, попадащи в предмета на регулация на ЗЗЛПСПОИН. Това е така, защото от предложената редакция излиза, че самата информация за сигнала за нарушение е придобита при разговори или по повод на кореспонденция между адвоката и неговия клиент, а не че информацията за самото нарушение, по отношение на което е пуснат сигналът, е станала известна на лицето в контекста на разговор или кореспонденция между адвокат и клиент. Неслучайно идентично предложение за изменение на правилото на чл. 4, т. 3, съдържимо в законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения със сигнатура № 49-354-01-101, бе отхвърлено от правната комисия .	1. Не се приема	**1.** Становището не съдържа конкретно предложение. В допълнение отбелязваме, че предложената редакция на чл. 4, т. 3 обхваща всички хипотези, които попадат в обхвата на адвокатската тайна, изведен от разпоредбите на чл. 30, ал. 5 от Конституцията на Република България и кореспондира с понятието адвокатска тайна по смисъла на Закона за адвокатурата. Член 30, ал. 5 от Конституцията предвижда, че всеки има право да се среща насаме с лицето, което го защитава, а тайната на техните съобщения е неприкосновена. Правото на клиента да изисква от адвоката да не разгласява пред други адвокати или пред трети лица поверените му обстоятелства корелира със задължението за опазване на адвокатската тайна, чийто смисъл се извежда чрез тълкуване на Закона за адвокатурата.

		2. Отвъд констатираната езикова непрецизност, друга слабост на предложеното изменение е обстоятелството, че при буквалното тълкуване на предложения текст излиза, че лицата, които подават сигнали за нарушения, за които нарушения са узнали и информацията, за която е придобита в контекста на защитената от поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти, не се ползват от защита на закона. **Подобна формулировка като правило дублира и без това съществуващата защита на адвокатската тайна, чието нарушение е санкционирано със специални закони, което прави текстът лишен от регулативен потенциал.** Като си дадем обаче сметка, че ЗЗЛПСПОИН дава право да подават сигнал само на физически лица, които по отношение на структурата/организацията, към която подават сигнала, имат предимно положение на полагащи по-скоро зависим труд, работници или служители, се вижда, че всъщност **изключението на чл. 4, т. 3 ЗЗЛПСПОИН в сега действащата му редакция следва да се разбира не толкова в смисъла на даващо защита на професионалната, и в частност на адвокатската тайна** *(доколкото така или иначе по силата на специалния ЗАдв, същата е обект на нарочна регламентация, като задължение с морална, етична и договорна основа и прилагане на изключението по чл. 4, т. 3 по отношение на адвокатската тайна, така или иначе би дублирало съществуващата нормативна защита на*	**2.** Не се приема	**2.** Съгласно сега действащата разпоредба на чл. 4, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН, законът не се прилага за сигнали за нарушения, които са станали известни на лица, упражняващи правна професия и за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна. Видно от чл. 3, параграф 3, т. б) и съображение 26 от Директива (ЕС) 2019/1937, същата не следва да засяга защитата на поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните

		последната), **а по-скоро целящо да обезпечи съхраняването на информация, придобита по повод упражняване правната професия от лица, които подпомагат адвоката в неговата професионална дейност.** Доколкото ЗЗЛПСПОИН дава защита на лицата, работещи на трудово и/или служебно правоотношение, респективно на лицата, предоставящи услуги или полагащи труд без трудово правоотношение, **то защитата на привилегията на правната професия предполага от обхвата на специалния закон да бъдат изключени и лицата, които без оглед на вида на правоотношението подпомагат лицата, упражняващи правната професия, без самите те да са субекти на задължението за опазване на професионална тайна**. И именно подобно тълкуване позволява действащата редакция на текст на дерогационното правило на чл. 4, т. 3 от закона, **като за нуждите на съхраняването на привилегията на правната професия следва от обхвата на закона да бъда изключени и лицата, които като служители на адвоката, подпомагат последния при упражняване на правната професия и в този контекст узнават информация за извършване на определено нарушение от клиент на адвоката.** **3.** Аргумент в тази насока е и обстоятелството, че Директивата препраща към защитата на поверителната връзка адвокат-клиент в обема, който такава защита дава именно националното законодателство. У нас правилото на чл. 33, ал. 1- 4 ЗАдв , което гарантира именно неприкосновеността на кореспонденцията и разговорите между адвоката и клиента се прилага и по отношение на адвокатските сътрудници, които в общия случай се намират именно в трудово отношение с адвоката-работодател. Смисълът на подобен текст е да обезпечи съхраняването на професионалната тайна в контекста на цялата възможна гама на отношения, които възникват като последица от доверителната връзка адвокат – клиент, в това число и отношения с лицата, работещи при адвоката и подпомагащи последния при упражняване на правната професия. Оттук и би следвало всички служители на лицата, упражняващи правни професии, без оглед на вида на правоотношението, по което са наети, да бъдат лишени от защитата на специалния ЗЗЛПСПОИН**. В противен случай и при възприемане на предложеното с проекта стесняване на дерогацията, би се стигнало до ситуация, в която служител на адвоката би се ползвал от защита на ЗЗЛПСПОИН, ако разгласи информация за нарушения извършени от клиент на адвокат, нотариус, ЧСИ и т.н, която информация му е станал известна именно по повод подпомагане на лице, упражняващо правната професия.** Същевременно в подобна хипотеза за нарушаване на професионалната тайна отговорен ще остане самият адвокат, нотариус или ЧСИ и върху него тях ще тежи задължението да обезщети вредите, понесени от клиента, респективно		клиенти („привилегия на правната професия“), както е предвидено в националното право и, когато е приложимо, правото на Съюза, в съответствие със съдебната практика на Съда. С оглед на горното е очевидно, че освобождаването на по широк кръг лица, в случая, лицата, работещи на трудово и/или служебно правоотношение, респективно на лицата, предоставящи услуги или полагащи труд без трудово правоотношение каквото е предложението, е много по широко от освобождаването от понятието за правна професионална привилегия, предвидено в чл. 3, пар. 3, т. б) и съображение 26 от директивата. По този начин отново личният обхват на защита ще бъде намален, тъй като много повече категории лица, ще са освободени от защитата на директивата, ако докладват за нарушения на правото на ЕС, попадащи в нейния обхват**.** С оглед на точното транспониране на разпоредбите на Директивата, член 4,

		наказателната отговорност за издаване на чужда тайна, поверена му в качеството на адвокат. **4. Затова и защитата на поверителната връзка адвокат- клиент налага не само съхраняване сегашната редакция на текста на чл. 4, т. 3, но също така и утвърждаване на разбирането, че лишаването на лицата, упражняващи правната професия, от възможността да се ползват от закрилата на закона, когато узнаят за нарушение в кръга на своята професионална дейност, следва да важи в еднаква степен и за всички служители на адвоката, които на практика подпомагат адвоката при упражняване на правната професия. Невъзможно би било опазването на адвокатската тайна, ако служители на адвоката биха могли, ползвайки се от защита на ЗЗЛПСПОИН да разгласяват информация, която им е станала известна при подпомагане на адвоката при упражняване на правната професия. При това положение е ясно, че стесняване предметно и персонално на обхвата на дерогационната разпоредба на чл. 4, т. 3 би направило невъзможно запазване привилегията на правната професия, която Директивата брани.** **5. На следващо място, възприемането на идеята, че от обхвата на защита е изключено само разгласяването на сигнали за нарушения, информацията за които е защитена от поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти, би компрометирало и конституционно установеното и прогласено право на адвокатска защита. Защото ако лицата, упражняващи правна професия, не могат да гарантират, че няма да предадат доверието, дължимо на лицето, което им се е доверило** (*ако се окаже, че като резултат от стесняване обхвата на чл. 4, т. 3 служителите на адвоката биха се ползвали със защита, ако разпространят информация за нарушения узнати при подпомагане на адвоката*), **то съществуването въобще на нормативно защитена професионална тайна бива лишено от смисъл.** **6. Аргумент в полза на гореизложеното е и съображение 26 от ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/1937 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 23 октомври 2019 година, където изрично е посочено, че** :“Настоящата директива не следва да засяга защитата на поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти („привилегия на правната професия“), както е предвидено в националното право и, когато е приложимо, правото на Съюза, в съответствие със съдебната практика на Съда“. В мотивите към предложения законопроект се черпят		параграф 3 от ЗЗЛПСН трябва да обхваща само „поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокати и техните клиенти“.

		аргументи именно от този не съвсем прецизен превод на съображение № 26 от Директивата, като се изтъква, че изключването на лицата, които упражняват правна професия и за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна било *„много по-широко от освобождаването от адвокатска тайна по чл. 3, параграф 3, буква б) от Директивата“* и като резултат – личният обхват на защита бил намален, защото много по-голяма категория лица, упражняващи юридическата професия, били освободени от защитата, която Директивата дава. **Всъщност, под привилегия на правната професия безспорно следва да се разбира не друго, а поверителността на връзката адвокат – клиент в цялост, тоест не конкретно адвокатската тайна и не отделни аспекти от нея като поверителността на разговорите и кореспонденцията само.** Това, от една страна, безспорно означава, че не би следвало да е допустимо адвокат или лице, упражняващо правна професия да може да оповести информация за нарушение, което му е станало известно в контекста на отношенията адвокат – клиент и съответно да се ползва със защитата, която дава ЗЗЛПСПОИН, когато информацията не е получена чрез разговор или кореспонденция**. Но това означава още, че подобно изключение съществува и по отношение на онези лица, които макар и да отговарят на изискванията за лице, което се ползва от защита по чл. 5 ЗЗЛПСПОИН, подпомагат адвоката при осъществяване на правната професия, с които лица по необходимост и клиента влиза в определени отношения, които отношения безспорно са част от привилегията на адвокатската професия.** **Оттук и ограничаване на изключенията от приложението на закона и създаване на възможност да се даде защита на лица, които попадат в чл. 4, т. 3 в контекста на доверителната връзка адвокат –клиент и които при подпомагане дейността на адвокат, са узнали за нарушение и са подали сигнал за него, би колидирало със съществуващата у нас защита на адвокатската тайна и на професионалната тайна въобще, каквато едва ли е целта на Директивата.** Че именно това е търсеният смисъл – да не се дава защита, когато разгласената информация за нарушение съставлява нарушаване на професионална / адвокатска или лекарска тайна/ следва като че и от съображение 27 от ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/1937 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 23 октомври 2019 година, според което представителите на професии, различни от юристи или доставчици на здравно обслужване, следва да могат да получат право на защита по силата на настоящата директива, когато предоставят информация, защитена от приложимите професионални правила, при условие че предоставянето на тази информация е необходимо за разкриване на нарушение, попадащо в обхвата на настоящата директива.		

Изложеното до тук като че дава в достатъчна степен аргументация в полза на съхраняване на сегашната редакция на чл. 4, т. 3 ЗЗЛПСПОИ.

2. По §2 и от ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и изменението на чл. 5, ал. 2.

В §2 и от ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения са предвидени няколко промени, касаещи правилото на чл. 5, ал. 2 от ЗЗЛПСПОИН. На първо място, предложеното изменение в чл. 5, ал. 2, т. 3 има за цел да отстрани техническа грешка, като предвижда, че от защита по този закон могат да се ползват доброволци, както и платени и неплатени стажанти. На второ място, вносителите на законопроекта предлагат съдържателни изменения в чл. 5, ал. 2, т. 6, които са инспирирани от съображение 39 от Директива (ЕС) 2019/1937 и възможността да бъде разширен персоналният обхват на закрила по специалния закона, като такава бъде предоставена не само на лица, които работят по трудово или служебно отношения, но така също и на определени категории лица, предоставящи услуги. По този начин националното законодателство бива синхронизирано със заложената в Директива (ЕС) 2019/1937 концепция, че защитата следва да обхваща и категории физически лица, които, макар и да не са „работници“ по смисъла на член 45, параграф 1 от ДФЕС, могат да играят ключова роля в разкриването на сигнали за нарушения на правото на Съюза и могат да се окажат в положение на икономическа уязвимост в контекста на свързани с тяхната работа дейности. На практика с предложеното изменение се позволява да се даде защита на различни доставчици на услуги, самостоятелно заети лица, предоставящи услуги, работници на свободна практика, изпълнители, подизпълнители и доставчици, които не са по трудово или служебно правоотношение, но често стоят много по-близо до източника на информация относно възможни нелоялни и незаконни производства, внос или дистрибуторски практики, свързани с опасни продукти; а във връзка с усвояването на средствата на Съюза, консултантите, предоставящи своите услуги, са в привилегировано положение да насочат вниманието към нарушенията, на които са станали свидетели. **Оттук и безспорно предложеното изменение следва да бъде оценено положително като своевременна и удачна законодателна намеса, като същата оценка следва да се даде и на предложението защитата по ЗЗЛПСПОИН да се гарантира и на лица, чието трудово правоотношение е приключило и на кандидатите за работа или на лицата, които желаят да предоставят услуги на организация, които получат информация за**

		нарушения по време на процеса на подбор или на друг етап от преддоговорните отношения, и които биха могли да бъдат подложени на ответни действия с цел отмъщение, например под формата на отрицателни препоръки за работа, включване в черен списък или бойкотиране на дейността. **3. По §3 и от ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и изменението на чл. 9.** В сегашната си редакция разпоредбата на чл. 9, регламентиращ пречките за образуване на производство по Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, изрично сочи, че не се образува производство по анонимни сигнали, а така и по сигнали, отнасящи се до нарушения, извършени преди повече от две години. **Доколкото обаче в Директива (ЕС) 2019/1937 не е предвиден какъвто и да било срок като условие било за предприемане на последващи действия, било за получаване на защита, то следва да бъдат споделени изразените в мотивите към предложения законопроект съображения, че наличието на подобна национална уредба необосновано ограничава времевия обхват на предоставената по специалния закон защита.** Такива са и констатациите на Европейската комисия, поради което и предложеното изменение на чл. 9 следва да се оцени като уместно и своевременно, като неговото приемане ще доведе до съхраняване единствено на анонимността на подадения сигнал като пречка за образуване на производство по ЗЗЛПСПОИН. С оглед на изпълнение на препоръката на ЕК, както и предвид разпоредбата на чл. 25, ал. 1, т. 5, буква „а“ от ЗЗЛПСПОИН, която предвижда, че проверката по сигнала се прекратява, когато по отношение на нарушението са изтекли предвидените в съответния закон срокове за образуване на административнонаказателно или наказателно производство, съответно административнонаказателната или наказателната отговорност е погасена поради изтичане на предвидената в съответния закон давност, се предлага като пречка за образуване на производство по проверка на подаден сигнал да остане единствено основанието, че сигналът е подаден анонимно. **4. По §4 и от ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и изменението на чл. 14, ал. 5.**	4. Приема се	4. Направена е редакция на текста.

		Съгласно действащата редакция на чл. 14, ал. 5 задължените субекти по чл. 12, ал. 1, т. 2 и 3 могат да възлагат функциите по приемане и регистриране на сигнали за нарушения и на друго физическо или юридическо лице извън своята структура, при спазване изискванията на този закон, както и могат да използват канал за вътрешно подаване на сигнали, създаден от икономическата група, към която принадлежат, ако каналът отговаря на изискванията на този закон. Същевременно в задължените субекти по чл. 12, ал. 1 т. 2 и 3 попадат работодателите в частния сектор с 50 и повече работници или служители, а така и работодателите в частния сектор независимо от броя на работниците или служителите, ако осъществяваната от тях дейност попада в приложното поле на актовете на Европейския съюз, посочени в част I, буква "Б" и част II от приложението към чл. 3, ал. 1 и 3. Оттук и при систематично тълкуване на чл. 14, ал. 5 във връзка с чл. 12, ал. 1, . 2 и т. 3 излиза, че на национално ниво полза на големите предприятия (работодатели в частния сектор с 250 и повече работници и служители) се създава възможност последните да бъдат освободени от задължение за изграждане на вътрешни канали, каквато опция Директива (ЕС) 2019/1937 не предвижда. Съгласно чл. 8, т. 6 от Директивата правните субекти в частния сектор с персонал от 50 до 249 работници могат да споделят ресурси във връзка с получаването на сигнали и относно всяко извършване на разследвания. Това не засяга задълженията, наложени на тези субекти с настоящата директива, да опазват поверителността, да дават обратна информация и да вземат мерки срещу нарушението, за което е подаден сигнал. Подобна възможност за използване на канал за вътрешно подаване на сигнали, създаден от икономическата група, към която принадлежат по отношение на правните субекти в частния сектор с 250 и повече работници липсва. **Оттук и следва да бъде положително оценено и подкрепено предложението в проекта чл. 14, ал. 5 да бъде изменен чрез заличаване на текста:** *„както и могат да използват канал за вътрешно подаване на сигнали, създаден от икономическата група, към която принадлежат, ако каналът отговаря на изискванията на този закон“*. С едно подобно прецизиране текста на правилото става ясно, че възможността за ползване на споделени ресурси остава на разположение само на онези задължени субекти по чл. 12 от ЗЗЛПСПОИН, които отговарят на изискванията за средно предприятие по смисъла на Директивата, а именно такова с персонал от 50 до 249 работници. Оттук и след изменението на текста работодателите в частния сектор с над 250 работници и служители няма да могат да възложат функциите по приемане и регистриране на сигнали за нарушения на физически или юридически лица извън тяхната структура, както и да използват канал за вътрешно подаване на сигнали, създаден към икономическата група, към която принадлежат. По този начин се отстранява едно съществуващо в пообщ план противоречи на целта		

		на директивата, а именно да се осигури достъпност и близост на каналите до потенциалните податели на сигнали.		
		5. По §5 от ЗИД на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и изменението на чл.15, ал. 3. Съгласно чл. 18, т. 2 от Директива (ЕС) 2019/1937, когато за подаване на сигнал се използва телефонна линия или друга система за гласови съобщения, която се записва, при условие че сигнализиращото лице е дало съгласието си, правните субекти в частния и публичния сектор и компетентните органи имат право да документират устното подаване на сигнал по един от следните начини: а) чрез запис на разговора на траен и позволяващ извличане носител; или б) чрез пълен и точен текст на разговора, възпроизведен в писмен вид, изготвен от служителите, отговорни за разглеждането на сигнала. Аналогични възможности за документиране на сигнала са предвидени в Директивата и за случаите, в които дадено лице поиска среща със служители на правните субекти в частния и публичния сектор и компетентните органи, за да подаде сигнал по член 9, параграф 2 и член 12, параграф 2, правните субекти в частния и публичния сектор и компетентните органи гарантират, при условие че сигнализиращото лице е дало съгласието си, че данните от срещата се документират пълно и точно и се съхраняват на траен и позволяващ извличане носител. За сравнение у нас правилото на чл. 15, ал. 3 от действащия Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН) дава единствено възможност за възпроизвеждане и документиране на устния сигнал чрез попълване на формуляр от служителя, отговарящ за разглеждането на сигнали, който предлага на подаващия сигнала да го подпише при желание от негова страна. За сравнение у нас липсва нормативна рамка на възможността за записване на устния сигнал на траен носител, който позволява извличане на подадения устен сигнал липсва, което може да бъде отчетено като недостатък на националната уредба в областта на защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. Оттук и следва да бъде приветствано предложението чрез изменение на чл. 15, ал. 3 от ЗЗЛПСПОИН да бъде създадена възможност за записване като форма на документиране на устно подадените сигнали редом със създаването на точен протокол от разговора. В тази връзка се предлага правилото на чл. 15, ал. 3 да бъде изменено, придобивайки следното съдържание: *„(3) Писменият сигнал се подава от подателя чрез попълване на формуляр по ал. 2. Устният сигнал се документира чрез попълване на*	5. Приема се.	5. Направена е редакция на текста.

формуляр от служителя, отговарящ за разглеждането на сигнали, който предлага на подаващия сигнала да го провери, коригира и одобри, като го подпише или чрез запис на разговора на траен носител, позволяващ извличане". **Макар и да е удачно направено предложението за изменение на чл. 15, ал. 3 от ЗЗЛПСПОИН, същото има за своя съществена слабост отсъствието на предвиденото в Директива (ЕС) 2019/1937 изискване за наличие на изрично съгласие от страна на лицето, подаващо сигнал, относно факта на извършване на записа, като предпоставка за прилагане на този начин на документиране на сигнала.**

Отделно от това текстът на чл. 18 от Директивата разграничава хипотезите, в които сигналът се подава в рамките на среща или по телефонна линия, която се записва, или която не се записва, като записване на разговора не се допуска, когато за подаването на сигнал се използва телефонна линия или друга система за гласови съобщения, която не се записва. Тези особености е нужно да бъдат отчетени и от българския законодател, като за целта в предложението за изменение на чл. 15, ал. 3 от ЗЗЛПСПОИ изрично бъде заложено, че запис на устно подаден сигнал се допуска само след изрично дадено съгласие от страна на лицето, подаващо сигнала. **Така чл. 15, ал. 3 би могъл да бъде редактиран и изменен в следния смисъл „3) Писменият сигнал се подава от подателя чрез попълване на формуляр по ал. 2. Устният сигнал се документира чрез попълване на формуляр от служителя, отговарящ за разглеждането на сигнали, който предлага на подаващия сигнала да го провери, коригира и одобри. При изрично съгласие на лицето, подаващо сигнала, устният сигнал, подаден чрез телефонна линия или друга система за гласови съобщения или чрез лична среща, може да бъде документиран и посредством запис на траен носител, позволяващ неговото извличане."**

6. По §6 от ЗИД на ЗЗЛПСПОИН и изменението на чл. 17, ал. 1, т. 3 буква „а".

С последните изменения в ЗЗЛПСПОИН като основание за прекратяване на проверката по сигнал, който е подаден чрез външен канал, бе предвидено тя да може да се прекратява, когато по отношение на нарушението предвидените в съответния закон срокове за образуване на административнонаказателно или наказателно производство са изтекли, съответно административнонаказателната или наказателната отговорност е погасена поради изтичане на предвидената в съответния закон давност (чл. 25, ал. 1, т. 5, буква „а"). С оглед установяването на общи правила при прекратяване на

		проверката по подаден сигнал както чрез външен, така и чрез вътрешен канал се предлага промяна в чл. 17, ал. 1, т. 3, буква „а“. Това предложение изглежда разумно и непротиворечащо на правото на ЕС и на Директива (ЕС) 2019/1937. **7. По §7 от ЗИД на ЗЗЛПСПОИН и изменението на чл. 23** Предложените промени в чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛПСПОИН са предложени с оглед привеждане на закона в съответствие с чл. 11, ал. 2, буква б) от Директива 2019/1937 и чл. 11, ал. 2, буква е) от Директивата. В тази връзка се предлага в член 23, ал. 1, т. 1 да бъде посочено задължението за потвърждаване на получаването на сигнала незабавно и във всички случаи в рамките на седем дни от получаването му, а член 23, ал. 1. т. 3 следва да включва задължението за предаване на информацията „своевременно“. Това предложение изглежда разумно и непротиворечащо на правото на ЕС и на Директива (ЕС) 2019/1937. **От друга страна, би било удачно, с оглед законодателна прецизност и правна сигурност да бъде уточнено понятието „своевременно“, съобразявайки спецификите на процедурата за приемане на сигнали чрез външния канал.** **8. По §8 от ЗИД на ЗЗЛПСПОИН и изменението на чл. 40, ал. 2.** Предложените промени в чл. 40, ал. 2 от ЗЗЛПСПОИН са в отговор на критиката на ЕК, според която формулировката *„друго правно основание“* не съответства на духа и целите на Директива (ЕС) 2019/1937. В тази връзка се изтъква, че формулировката „друго правно основание“ предполага, че ако ответното действие е предприето като отмъщение за докладване, то ще има правно основание (което означава, че ще бъде законно), а ако се заключи, че не е предприето като отмъщение, ще има „друго“ правно основание. Това предложение изглежда разумно и непротиворечащо на правото на ЕС и на Директива (ЕС) 2019/1937. **9. По §9 от ЗИД на ЗЗЛПСПОИН и изменението на чл. 42.** Предложените промени в чл. 42 от ЗЗЛПСПОИН предвижда въвеждането на отговорност за юридически лица за нарушение по чл. 42, т. 2 от Закона. С оглед обстоятелството, че адресат на задължението по чл. 17, ал. 1 от закона може да	7. Приема се.	**7.** Направена е редакция на текста.

		бъде юридическо лице, предложеното изменение вероятно цели попълване на пропуска от Законодателя. Предложеният размер на санкцията (от 1 000 до 7 000 лв.) е съразмерен с другите санкции предвидени в Закона. Това предложение изглежда разумно и непротиворечащо на правото на ЕС и на Директива (ЕС) 2019/1937. **10. По §10 от ЗИД на ЗЗЛПСПОИН и изменението на чл. 44** Предложените промени в чл. 44 от ЗЗЛПСПОИН предвижда въвеждането на отговорност за юридически лица за нарушение по чл. 44 от Закона. С оглед обстоятелството, че адресат на задължението по чл. 31 от закона може да бъде юридическо лице, предложеното изменение вероятно цели попълване на пропуска от Законодателя. Предложеният размер на санкцията (от 1 000 до 7 000 лв.) е съразмерен с другите санкции предвидени в Закона. Това предложение изглежда разумно и непротиворечащо на правото на ЕС и на Директива (ЕС) 2019/1937. **11. По §11 от ЗИД на ЗЗЛПСПОИН и предложените изменения в ЗМСМА.** С §11 от ЗИД на ЗЗЛПСПОИН се предлага изменението на Закона за местното самоуправление и местната администрация в посока създаване на Етичен кодекс на общинските съветници. Преди всичко, така предложените изменения не съответстват на обхвата на **ЗИД на ЗЗЛПСПОИН и не са в пряка връзка с другите разпоредби от ЗИД. В този смисъл, следва да се отбележи, че това е недопустима законодателна техника.** На следващо място, не е ясно създаването на такъв Кодекс как точно може да подобри корупционният климат в България и да доведе до привличането на чуждестранни инвестиции.	11. Не се приема.	11. Съгласно чл. 10, ал. 1 от Закона за нормативните актове, обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен. В случая, предвидените изменения в ЗМСМА, уреждат отношения, свързани с повишаване на прозрачността и отчетността на дейността, което е крайна цел и на Директива 2019/1937, но също така ще се обезпечи допълнително и защитата на лицата, подаващи

		С оглед горното, считаме че така предложените изменения на ЗМСМА не следва да бъдат разглеждани с настоящия законопроект, а в хода на по-широка обществена дискусия и съответен проект на ЗИД на ЗМСМА.		сигнали, в случая срещу общински съветници. Приемането на Етичен кодекс е показател за степента на почтеност на общинските съветници и ще доведе до възможност за повишаване на прозрачността и отчетността по отношение на местното самоуправление, което от своя страна има за цел да направи дейността по-ефективна.
6.	**ЕВН България ЕАД**	**Текст от проекта:** **§ 4.** В чл. 14, ал. 5 думите „както и могат да използват канал за вътрешно подаване на сигнали, създаден от икономическа група, към която принадлежат, ако каналът отговаря на изискванията на този закон“ се заличават **Предложение на ЕВН БГ** **§ 4.** Чл. 14, ал. 5 придобива следното съдържание: „(5) Задължените субекти по чл. 12, ал. 1, т .2 и 3 могат да възлагат функциите по приемане и регистриране на сигнали за нарушения и на друго физическо или юридическо лице извън своята структура, при спазване изискванията на този закон. В случай че задължените субекти по чл. 12, ал. 1, т. 2 и 3 са с персонал до 249 работници, те могат да използват канал за вътрешно подаване на сигнали, създаден от икономическата група, към която принадлежат, ако каналът отговаря на изискванията на този закон.“	6. Не се приема.	Предлаганата промяна в чл. 14, ал. 5 от закона не въвежда пълна забрана за споделяне на ресурси на задължените субекти в частния сектор с персонал от 50 до 249 работници и служители, тъй като тези дружества могат да споделят ресурси за получаването на сигнали и за предприемане на последващи действия по

		Мотиви Съгласно чл. 8, параграф 6 от Директива 2019/1937, само субекти в частния сектор с персонал от 50 до 249 работници могат да споделят ресурси чрез използване на вътрешен канал за докладване, създаден от икономическата група, към която принадлежат. С предлаганата промяна обаче на практика би се въвела пълна забрана за подобно споделяне на ресурси във връзка с получаването на сигнали по вътрешен канал за докладване. Това според нас не отговаря на смисъла на коментираната разпоредба от Директива 2019/1937, още повече, че подобен подход ще доведе до по-голяма административна тежест за всички задължени лица при изпълнението на задълженията им по коментирания закон. В допълнение, пълната забрана за използване на споделен канал за вътрешно подаване на сигнали не кореспондира с чл. 12, ал. 3 от закона, съгласно който задължените субекти – работодатели в частния сектор с персонал от 50 до 249 работници или служители могат да споделят ресурси за получаването на сигнали и предприемане на последващи действия. Считаме че по този начин се създава риск за двояко тълкуване, което ще доведе до практически проблеми при цялостното прилагане на закона. В заключение, считаме, че нашето предложение не само напълно кореспондира с текста на Директива 2019/1937, но и ще намали административната тежест за задължените субекти, като същевременно осигури ясна и ефективна рамка за прилагане на закона, което пък ще допринесе за по-устойчиво изпълнение на задълженията на засегнатите субекти, свързани със защитата на лицата, подаващи сигнали.		тях при спазване изискванията по закона по силата на чл. 12, ал. 3 ЗЗЛПСПОИН. С оглед на горното не е необходимо дублиране на правилото.
7.	**Фондация „Български институт за правни инициативи“ и Сдружение „Център за изследване на демокрацията“**	Настоящото становище изразява мнението на фондация „Български институт за правни инициативи“ и сдружение „Център за изследване на демокрацията“ във връзка с проекта на Закон за изменение и допълнение на закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН, или накратко Закон за защита на сигнализиращите лица), публикуван за обществени консултации на 11.11.2024 г. Механизмите за защита и подкрепа на лицата, които сигнализират за нередности, станали им известни в тяхното професионално качество, е задължителен и ключов елемент за успеха на цялостната борба с измамите, злоупотребите и корупцията (в най-широкия смисъл на думата). Дълго време българското законодателство не познаваше подобни механизми, което само показва до колко борбата с измамите е бил приоритет за нашата страна. За съжаление, настоящият закон за защита на сигнализиращите лица (ЗЗЛПСПОИН), приет в началото на 2023 г., не бе резултат от осъзнати, разумни и целенасочени действия на българския законодател в посока преодоляване на този правен вакуум. Той бе приет под натиска на наказателна		

		процедура, предприета от ЕК срещу България и други държави членки и в отговор на необходимостта да бъде транспонирана Директива (ЕС) 2019/1937. Едновременно с това приемането и прилагането на ЗЗЛПСПОИН е мярка в Националния План за възстановяване и устойчивост. Въпреки демонстрираната на хартия решимост да бъде създаден реален механизъм за защита на лицата, които сигнализират за нередности, реалността сочи друго. ЗЗЛПСПОИН в своя първоначален вид страдаше от редица слабости и беше далеч от минималните стандарти за защита на сигнализиращите лица, въведени с Директива (ЕС) 2019/1937. Доказателство за несъвършенството на закона е и обстоятелството , че през първата година от своето съществуване той бе изменен три пъти, като настоящето предложение за изменение се явява негова четвърта поправка. Мотивите към сега предложения проект за изменение и допълнение на ЗЗЛПСПОИН сочат, че за пореден път важна нормативна промяна в България се прави не защото се отчита реалния интерес на българските граждани, а в случая той безсъмнено е да има силна, категорична и ясно работеща защита и подкрепа за лицата, които свидетелстват за нередности, а защото има външен натиск за това. Последното е видно от мотивите на предложението, изработено от Министерството на правосъдието, където се казва, че предложените промени са с „цел отговор на критиките на Европейската комисия (ЕК) по отношение на несъответствието на закона с изискванията на Директивата и пълното и транспониране, както и необходимостта от изпълнение на ангажиментите, поети от Република България с Националния план за възстановяване и устойчивост“. **В този смисъл е и първото ни предложение, а именно промените в законодателството да бъдат правени проактивно, защото нуждите на българските граждани налагат това, а не реактивно.** По конкретния Проект на закон за изменение и допълнение на ЗЗЛПСПОИН намираме, че критиките на ЕК по отношение на транспонирането на Директива (ЕС) 2019/1937 в България отговарят на реалността. Поради това подкрепяме направените предложени, като искаме специално да отделим внимание на няколко конкретни точки от тях. 1. По отношение на § 1 подкрепяме предложението за прецизиране на чл. 4, ал. 1, т. 3 в две посоки. Замяната на досегашната обща формулировка „лицата упражняващи правна професия“ с далеч по-ясното предложение „поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти“ реално ще стесни обхвата на случаите, в които законът няма да бъде прилаган поради служебна тайна, което следва да допринесе за	Приема се. 1.Не се приема.	Направена е редакция на текста в мотивите и доклада. 1. Предложението излиза извън предметния обхват на законопроекта. Доколкото същото изисква допълнителен анализ и изследване на

		неговото по-ефективно ползване от гражданите и институциите. По същата причина много важна и уместна е предлаганата отмяна на втората част от чл. 4, ал. 1, т. 3, а именно че този закон не се прилага в случаите „за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна“. **Следва да се има предвид обаче, че към момента българското законодателство работи с над 40 вида тайни, описани в още толкова нормативни акта, често не особено детайлно. Поради това смятаме, че ще бъде по-удачно ако чл. 4 бъде редактиран изцяло, като изрично се посочи, че този закон (ЗЗЛПСПОИН) се прилага за сигнали за нарушения и в случаите на различни форми на служебна и професионална тайна, с изключение на посочените в ал. 1-4 изрични забрани, а именно при случаи, които касаят:** - **правилата за възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната и националната сигурност, когато те попадат в обхвата на чл. 346 от Договора за функционирането на Европейския съюз;** - **защитата на класифицирана информация по смисъла на чл. 1, ал. 3 от Закона за защита на класифицираната информация;** - **информацията за които е защитена от поверителността на разговорите и кореспонденцията между адвокатите и техните клиенти;** - **поверителността на здравната информация по смисъла на чл. 27 от Закона за здравето;** - **на тайната на съдебното съвещание;** - **на правилата на наказателното производство;** Приемането на този категоричен позитивен подход към цялостна редакция на чл. 4 ще спести много случаи на възможни объркванията сред сигнализиращите и лицата, оправомощени да администрират сигнали, както и би спестило излишна административна и съдебна казуистика. Не на последно място считаме, че цялостното прецизиране на чл. 4, в посоката, предложена по-горе, ще предотврати и всички възможни колизии в практическото прилагане на чл. 36, ал. 2, който казва, че *„сигнализиращите лица не носят отговорност за нарушаване на ограниченията за разкриване на информация, предвидени с договор, законов или подзаконов нормативен акт или административен акт, при условие че имат основателни причини да считат, че подаването на сигнал или публичното оповестяване на информацията е било необходимо за разкриване на нарушението.“* **2. По отношение на § 2 подкрепяме прецизирането на кръга на лицата, на които се предоставя защита по ЗЗЛПСПОИН, с предложеното**		възлействието върху заинтересованите страни трябва да бъде разгледано в рамките на работна група.

		изменение на чл. 5, ал. 2, т. 6 и 7, както и изправянето на техническата грешка в текста на т. 3. **н** **3. По отношение на § 3 подкрепяме изцяло предлаганото отменяне на ал. 2 на чл. 9, която въвеждаше с нищо немотивирана нито в законодателството ни, нито с живия живот и житейската логика двугодишна давност, за случаите, в които може да се образува производство по ЗЗЛПСПОИН.** Законодателят трябва да премахне въпросното двегодишно ограничение (своеобразен срок на годност) пред сигналите, приет по чисто конюнктурни съображения и напълно срещу духа на насърчаването на подаване на сигнали за нередности и необходимата защита на сигнализиращите лица, и Директива (ЕС) 2019/1937. Отново по отношение на чл. 9, приканваме законодателят да обмисли още веднъж възможността за подаване на анонимни сигнали за нередности, в случай че сигналът съдържа достатъчно информация за извършено нарушение и лицето изпитва опасения за своята (и на свързаните с него лица) сигурност. Оценяваме, че последното ще бъде трудно решение, но ще бъде ясен знак за желанието на българския законодател за реална борба със злоупотребите. Социологическо проучване, направено по поръчка на БИПИ през 2021 г. в контекста на дебата за създаване на ЗЗЛПСПОИН, сочи, че възможността за подаване на анонимни сигнали е одобрявана от над 70% от българските граждани. Над 80% биха се чувствали до известна степен по-защитени при евентуално подаване на сигнал, ако съществуваше подобен механизъм. **4. По отношение на §7. 1, буква „б“** – предложението за добавянето на думата „своевременно“ към разпоредбата на чл. 23, ал. 1, т. 3, с което се задължава служителят на звеното на КЗЛД да предават съдържащата се в сигнала информация по целесъобразност на компетентните институции, органи, служби или агенции на ЕС, когато се касае за нарушение на правото на ЕС, считаме, че не отговаря на минималните стандарти на законодателната техника. Самото наречие „своевременно“ не означава нищо повече от „да се извърши в необходимия момент“, а кой точно е необходимия момент за уведомяването на органите/службите на ЕС за нарушение е оставено на субективната преценка на служителя на българската Комисия, предоставяйки му неоправдана с нищо дискреционна власт над сигнала. Предлагаме да се въведе конкретен срок за предаване на информацията. **5. По отношение на § 9 и 10, които диференцират някои от санкциите при неспазване на разпоредбите на ЗЗЛПСПОИН, макар и стъпка в правилна посока, считаме, че не решават един от големите дефицити на**	4. Приема се. 5.Не се приема.	4. Направена е редакция на текста. 5. По официални данни от Националния статистически институт средномесечният

		Закона, а именно – ниските наказания, предвидени в Глава четвърта. Като цяло считаме, че предвидените наказания в ЗЗЛПСПОИН следва да бъдат завишени, и с много по-големи амплитуди между максималната и минималната стойност на налаганите глоби, което би дало възможност на административнонаказващия орган за много по диференцирана оценка на противоправното събитие, с оглед неговата обществената опасност. Повишаването на глобите за нарочно неизпълнение на задължения по ЗЗЛПСПОИН ще има и дисциплиниращ ефект и ще бъде допълнителна предпоставка за жизненост на закона, която към момента отсъства.		осигурителен доход в България за периода от 1.01.2023 г. до 31.12.2023 г. е 1608, 75 лв. /около 800 евро/. Доходите в България са несравнимо по-ниски от средните такива в Европейския съюз. България е на предпоследно място по доходи в ЕС. Санкциите в българските закони са съобразени с имотното състояние на гражданите. След направен преглед в Кодекса на труда по отношение на размера на санкциите за нарушения на трудовото законодателство, установихме, че най-високата санкция /глоба или имуществена санкция/ е в размер на 20 000 лв. /чл. 412 и следващите от Кодекса на труда./. В Закона за защита от дискриминация например размерите на санкциите също са до 20 000 лв. Предвид горното, законодателното предвиждане на непропорционални (практически непосилни) санкции ще доведе до тяхната несъбираемост. 6. Предложението излиза извън предметния обхват

		6. Използваме настоящата обществена консултация да обърнем внимание на законодателя, че в сегашната редакция на ЗЗЛПСПОИН най-неясна продължава да бъде регламентацията на т. нар. публично оповестяване на информация за нередности. От една страна продължава да бъде неясно кои точно са каналите за публично сигнализиране и каква е ролята на КЗЛД в тяхното следене и реагиране на оповестената чрез тях информация. От друга страна именно публичното оповестяване дава възможност за последваща защита и на лицата, които са подали информация включително и анонимно. Не на последно място, заради утвърдилото се недоверието на българското общество в голяма част от неговите институции, различно форми на публично сигнализиране за нередности са много често най-предпочитаната форма за гражданска реакция срещу несправедливости и нарушения.	6. Не се приема.	на Законопроекта. Доколкото същото изисква допълнителен анализ и изследване на въздействието върху заинтересованите страни трябва да бъде разгледано в рамките на работна група.